

IDEILE MOR GREU

I-au fixat strâns, ca să poată suporta șocul accelerației, le-au înconjurat scaunele ultrasofisticate cu fluide și le-au fortificat trupurile cu substanțe stimulative. Firește, când avea să vină vremea, puteau să-și desprindă curelele și să-și extindă puțin raza de acțiune.

Costumul ușor; dintr-o singură bucată, le dădea iluzia libertății (și, într-adevăr, era doar o iluzie). Aveau posibilitatea să-și miște brațele în voie, dar picioarele numai foarte puțin — reușeau să întindă numai câte unul, pe rând, dar nu pe amândouă o dată. Puteau chiar să-și schimbe poziția și să se încline puțin spre dreapta sau spre stânga, dar nu aveau voie să-și părăsească fotoliile. Orice activitate era făcută numai în fotoliu. Mâncau, dormeau și își satisfăceau alte necesități într-un mod care cu greu se putea numi adecvat. Pe scurt, timp de o săptămână (de fapt, ceva mai mult), erau condamnați să zacă într-un mormânt. Pentru ei, amănuntul că acel mormânt era înconjurat de imensitatea cosmosului nu prezenta nici o importanță.

Cu accelerația se terminase. Începuse tăcuta și monotona călătorie prin spațiul care separa Pământul de Lună, și cei doi bărbați s-au simțit cuprinși de o spaimă imensă.

— Despre ce să vorbim? a întrebat Bruce G. Davis Junior cu o voce dogită.

— Nu știu, i-a răspuns Marvin Oldbury. Din nou s-a lăsat tăcerea.

Cei doi nu erau prieteni. Până nu demult, nici măcar nu se cunoșteau. Întâmplarea făcuse să fie "încarcerăți" împreună. Amândoi se oferiseră voluntari și amândoi îndepliniseră toate cerințele. Erau inteligenți, necăsătoriți și perfect sănătoși. Mai mult, ambii fuseseră supuși unei psihoterapii complete, cu luni de zile înaintea acestui zbor. Sfatul de bază al psihologilor sunase cam așa: "Vorbiți! Vorbiți încontinuu, dacă e nevoie! Nu vă lăsați în voia singurătății!".

— De unde știu ei ce e bine și ce nu? a exclamat Oldbury. Acesta era mai înalt și mai voinic decât tovarășul lui și avea o față pătrată și puternică. Un smoc de păr îi acoperea zona dintre cele două sprâncene negre.

Davis avea părul nisipiu și pistrii pe față, un zâmbet oarecum agresiv și umbre în jurul ochilor. Poate că de aceea privirile lui păreau prevestitoare de rău.

— De unde știu, cine?

— Psihologii. Mă refeream la sfatul lor de a vorbi. De unde știu ei că ajută?

— Ce le pasă? a răspuns Davis tăios. E un experiment. Dacă nu iese bine, următorilor o să le spună: "Nu scoateți o vorbă!".

Oldbury și-a întins brațele, și degetele lui au atins pereții semi-sferei înțesate cu aparate și sisteme de informație. Putea să umble la comenzi, să regleze instalația de aer condiționat, să apuce tuburile de plastic din care sugeau lichidul nutritiv lipsit de gust, să dea un cot dispozitivului de eliminare a gunoiului sau să pună mâna pe cadranele care controlau ecranul de vizionare.

Totul era scăldat în lumina blândă ce provenea de la bateriile solare plasate pe învelișul navei, iar energia pe care acestea o captau era, practic, inepuizabilă.

Slavă Cerului că nava fusese construită în așa fel încât să se învârtă în jurul axei sale, și-a zis Oldbury. În felul acesta se producea o forță centrifugă care îi ținea în fotoliu și le permitea să-și simtă greutatea. Fără stropul acela de gravitație, care le amintea de Pământ, n-ar fi reușit să suporte drumul.

Și totuși, constructorii ar fi putut să facă nava mai spațioasă. Ar fi putut să proiecteze echipamentul mai mic și să le ofere celor doi oameni mai mult loc.

— N-ar fi fost rău să ne lase mai mult loc liber! a gândit el cu glas tare.

— De ce? s-a mirat Davis.

— Ca să ne putem ridica în picioare.

Davis a mormăit ceva neclar. Era singurul răspuns pe care se simțea în stare să-l dea.

— De ce te-ai oferit voluntar? I-a întrebat Oldbury.

— Ar fi trebuit să mă întreb înainte de a pleca. Atunci știam mai bine. Voiam să fiu unul dintre primii oameni care au făcut înconjurul Lunii. Voiam să fiu erou la douăzeci și cinci de ani... Eu și Cristofor Columb, înțelegi?

Tânărul a făcut o pauză, și-a răsucit nervos capul dintr-o parte într-alta și a luat două înghițituri de apă din tub.

— Numai că în ultimele două luni, pesemne din aceleași motive, a continuat el, în sufletul meu s-a născut dorința de a renunța. În fiecare noapte, mă duceam la culcare nădușind și jurându-mi că a două zi îmi voi da demisia.

— Totuși, nu ți-ai dat-o.

— Fiindcă n-am putut. Am fost prea laș ca să recunosc că sunt un laș. Chiar și atunci când mă fixau în fotoliu, eu voiam să strig: "Lăsați-mă în pace! Puneți-l pe altul în locul meu!" Dar nici atunci n-am fost în stare să recunosc adevărul.

Oldbury i-a adresat un zâmbet amar.

— Eu nici măcar n-aveam de gând să le spun. Le-am scris un bilețel în care mărturiseam că nu mai puteam să continui misiunea. Intenționam să-l pun la poștă și apoi să mă fac pierdut în deșert. Știi unde e bilețelul acum?

— Unde?

— În buzunarul de la cămașă. Uite-aici!

— Nu-i nimic, a mormăit Davis. Când ne întoarcem o să fim mari eroi: celebri și tremurând din toate mădulele.

Lars Nilsson era un bărbat palid, cu ochi triști, cu degete lungi și oase proeminente. Era civil și răspundea de proiectul spațial de trei ani. În pofida tensiunii permanente și a eșecurilor, slujba îi plăcea mult — până acum, până în momentul în care cei doi tineri fuseseră imobilizați în fotoliile navei.

— Mă simt ca și cum aș face vivisecție! a exclamat el. Doctorul Godfrey Mayer, șeful secției de psihologie, părea la fel de îndurerat.

— Trebuie să acceptăm faptul că riscul e inevitabil. Ne-am dat toată silința ca să-i protejăm pe acești oameni. Nu uita că s-au oferit voluntari.

— Știu asta, a răspuns Nilsson pe un ton plat.

Amănuntul respectiv nu-i aducea nici o alinare.

În timp ce privea pe îndelete comenzile, Oldbury s-a întrebat dacă avea să se aprindă vreodată cadranul roșu ce anunța pericolul și dacă avea să răsunе vreodată soneria de alarmă.

Li se dăduseră asigurări că, în măsura în care previziunile erau valabile, acest lucru nu avea să se întâmple, dar totodată fuseseră minuțios instruiți cum să acționeze manual fiecare comandă.

Această instruire își avea rostul ei. E drept, automatizarea avansase atât de mult încât nava devenise un organism capabil de a se autoregla, aducând aproape cu o ființă vie. Și totuși, în trei rânduri, se întâmplase ca nave -la fel de complexe ca aceea în care zăceau acum înmormântați, dar lipsite de echipaj uman, să fie trimise spre Lună și să nu se întoarcă. Mai mult, sistemul de transmitere a informațiilor pe Pământ se defectase, în toate cazurile, încă înainte ca nava să ajungă pe orbita Lunii.

Sub presiunea opiniei publice, cei care lucrau la proiect votaseră trimiterea în spațiu a unei nave cu echipaj uman la bord. Acest lucru era necesar deoarece imperfecțiunile automatizării puteau fi compensate de comanda manuală.

Un echipaj format din doi oameni părea perfect. Autoritățile se temeau ca nu cumva o singură persoană, pusă în condiții de izolare totală, să cedeze nervos.

— Davis! Hei, Davis! a strigat Oldbury.

— Ce-i? a tresărit celălalt.

— Hai să vedem cum arată Pământul.

— De ce?

— De ce nu? Tot suntem aici. Cel puțin, să admirăm priveliștea.

Oldbury s-a lăsat pe spate în fotoliu. Captatorul de imagini era un exemplu de automatizare. În contact cu radiația cu lungimi de undă scurte, acesta înceta să mai funcționeze. Soarele era imposibil de văzut. În rest, însă, se orienta automat spre cea mai puternică sursă de lumină din spațiu, compensând orice mișcare a astronavei. Mici celule fotoelectrice, localizate pe cele patru părți ale navei, se roteau fără încetare, scanând cerul. Dacă nu voiai imaginea celei mai puternice surse de lumină, îndreptai manual captatorul către obiectivul dorit.

Davis a apăsă un buton și ecranul s-a luminat; apoi a stins lumina din interior, astfel că imaginea a devenit și mai strălucitoare, în contrast cu întunericul din jur.

Pe ecran nu a apărut un glob cu continente pe el, ci o imagine neclară, colorată în alb, albastru și verzui. Cadranul care arăta distanța față de Pământ, luând în calcul valoarea constantei gravitaționale, indica treizeci de mii de mile.

— Hai să-i vedem marginea, a spus Davis și, întinzându-se până la comenzi, a mișcat imaginea.

O curbă de întuneric a înghițit o parte din ecran. În acea zonă nu se zărea nici o stea.

— E umbra nopții! a murmurat Oldbury.

Brusc, imaginea a alunecat înapoi. Întunericul a înaintat din partea cealaltă, iar curba era acum mai clară și îndreptată în sens opus. De data aceasta, stelele sfârtecau bezna cu lumina lor tăioasă.

— Aș vrea să fiu acolo, a spus Oldbury solemn, înghițind în sec.

— Cel puțin, vedem că Pământul e rotund, a rânjit Davis.

— Halal descoperire!

Davis s-a simțit ofensat de tonul lui Oldbury.

— Să știi că, într-adevăr, e o descoperire... Numai un procent foarte mic din populația lumii e convinsă că Pământul este rotund.

Încruntat, el a aprins lumina în navă și a făcut să dispară orice corp ceresc de pe ecran.

— De la 1500 înapoi, numărul ignoranților a scăzut în permanență, i-a răspuns Oldbury țăfnos.

— În Noua Guinee, există triburi care cred și acum că Pământul e plat. Și în America poți întâlni secte religioase care susțin același lucru. Ideile mor greu.

— Prostii!

Davis se mai înmuiase.

— Dar *tu* poți să dovedești că e rotund? I-a zădărnit el pe celălalt. În afara faptului că-l vezi *acum* că e rotund, ai și alte dovezi?

— Ești ridicol!

— Așa să fie oare? Sau ai luat cuvintele învățătoarei drept literă de evanghelie? Ce dovezi ți s-au adus? Că umbra Pământului pe Lună, în timpul unei eclipse, e rotundă și că numai o sferă lasă o urmă rotundă? Asta-i o tâmpenie! Un disc lasă tot o umbră rotundă, la fel și un ou. O să-mi spui că oamenii au călătorit în jurul lumii. Dar la fel de bine ar fi putut să se învârtă în jurul unui punct central situat pe un Pământ plat, pe o distanță fixă. Efectul ar fi fost același. La orizont se vede

mai întâi catargul navelor? Iluzie optică! Există altele și mai ciudate.

— Pendulul lui Foucault, l-a întrerupt Oldbury, luat prin surprindere de virulența celui alt.

— Te referi la pendulul care descrie un plan, iar acel plan se rotește o dată cu rotația Pământului în jurul axei sale, în funcție de latitudinea locului unde efectuăm experimentul? Cum să nu! Asta *dacă* pendulul se menține într-un singur plan; *dacă* teoria e corectă. Cum reușești, însă, să-l convingi pe omul de pe stradă, care nu are cunoștințe de fizică? Ce dovezi palpabile îi aduci, în afară de cuvântul de onoare al unui fizician? Ascultă-mă bine, n-a existat nici o dovadă satisfăcătoare că Pământul e rotund, până la zborul rachetelor în spațiu — doar acestea au avut ocazia să fotografieze curbura planetei!

— Prostii! a mârâit din nou Oldbury. Geografia Argentinei ar fi fost în întregime deformată dacă Pământul ar fi fost plat, cu Polul Nord în centru. Oricare alt centru ar desfigura geografia uneia sau alteia dintre regiunile pe care le cunoaștem. Învelișul exterior al planetei nu ar avea aceeași formă dacă n-ar fi sferic. Nu poți să negi asta!

Davis a tăcut pentru câteva clipe, apoi a glăsuț imbufnat:

— De ce naiba ne certăm? Ducă-se pe pustii!

Imaginea Pământului în spațiu și controversa avută treziseră în Oldbury fiorii unei nostalgii aproape dureroase. Tânărul a început să vorbească despre casă cu o voce joasă. Și-a amintit de anii adolescenței, petrecuți în Trenton, un orașel din New Jersey, și a prins să povestească întâmplări cu familia sa, dintre cele mai banale, la care nu se mai gândise de ani de zile. Râdea de lucruri nu foarte amuzante și simțea iarăși dureri din copilăria uitată, pe care credea că le lăsase definitiv în urmă. La un moment dat, chiar a ațipit, dar s-a trezit tresărind, într-o stare de confuzie, încercând să înțeleagă unde se afla și de unde izvoră lumina aceea rece și albăstruie. Instinctiv, a dat să se ridice în picioare, dar s-a prăbușit înapoi, cu un geamăt, izbindu-se cu cotul de metalul dur.

Ecranul era iarăși aprins. Lumina albăstruie care-i inundase ochii când se trezise provenea de la imaginea Pământului. Curbura planetei era acum mult mai clară. Se îndepărtaseră deja la 50.000 de mile de casă.

Davis, care se întorsese spre el atunci când voise să se ridice din fotoliu, l-a abordat din nou pe un ton incisiv:

— Sfericitatea Pământului nu constituie o dovadă. La urma urmei, omul ar putea să se târască pe suprafața lui și să-și dea seama după geografia din jur că este rotund, cum ai zis și tu. Dar există și alte chestiuni față de care ne comportăm de parcă le-am cunoaște de mult, fără să avem vreo justificare.

— Bine, bine..., a mormăit Oldbury, frecându-și cotul lovit.

Dar Davis nu s-a lăsat îmbunat:

— Uite, asta-i Pământul. Privește-l cu atenție! Câți ani crezi că are?

— Vreo câteva miliarde, presupun, a răspuns Oldbury precaut.

— *Presupui?* Ce drept ai să presupui? De ce nu presupui că are câteva mii de ani? Bunicul tău așa credea, ca și al meu, de altfel, bazându-se pe capitolul întâi din Geneză. De unde ai certitudinea că se înșelau?

— Avem dovezi geologice.

— Ce dovezi? Timpul de care a avut nevoie oceanul pentru a deveni sărat? Timpul necesar depunerii unei roci sedimentare? Timpul în care se formează plumbul în zăcămintele de uraniu?

Oldbury se lăsase pe spate în fotoliu și privea Pământul cu un soi de detașare. Abia dacă îl auzea pe Davis. Încă puțin, și avea să vadă întreaga planetă pe ecran. Deja umbra nopții de pe o parte a curbei părea pe punctul de a se muta pe partea

cealaltă.

Firește că nu umbra nopții își schimba poziția. Singura vină o purta mișcarea de rotație a Pământului. Dar, pentru cei doi oameni din spațiu, planeta era în întregime scăldată în lumină.

— Ei, ce zici? a reînceput Davis, plin de elan.

— Ce să zic? a răspuns Oldbury, luat prin surprindere.

— Care-i problema cu blestematele alea de dovezi geologice?

— Păi, ar mai fi și dezintegrarea uraniului.

— Am amintit-o deja! Ești un prost, știai asta?

Oldbury a numărat în gând până la zece, înainte de a-i răspunde.

— Nu cred!

— Atunci, ascultă aici! Să presupunem că Pământul a apărut acum șase mii de ani, cum zice Biblia. De ce, mă rog, n-ar fi putut să fie creat *atunci* uraniu cu o anumită cantitate de plumb în el? Dacă uraniul a putut fi creat, de ce nu și plumbul? De ce să nu fi fost creat oceanul cu sare în el, de ce să nu fi avut rocile sedimentare grosimea actuală încă de la început? De ce să nu fi fost create fosile cu aspectul pe care îl cunoaștem astăzi?

— Cu alte cuvinte, de ce să nu fi fost creat Pământul laolaltă cu dovezile care să ateste o vechime de câteva miliarde de ani?

— Chiar așa, de ce nu?

— Să punem întrebarea invers: ce rost ar fi avut?

— Nu mă interesează! Vreau doar să-ți demonstrez că așa-numitele dovezi ale vechimii Pământului nu exclud ipoteza Creației.

— Și precis crezi că totul a fost conceput ca un fel de joc, un puzzle științific, pentru a ne pune la încercare ingeniozitatea, un exercițiu menit a soliciți mintea omului — o junglă mentală vârâtă în țarcul său intelectual...

— Faci pe deșteptul, Oldbury! Și de ce, mă rog, ți se pare o ipoteză neplauzibilă? Oricum, nu poți dovedi contrariul.

— Eu nu vreau să dovedesc nimic.

— Desigur, tu te mulțumești cu ce-ți spun alții. De asta am zis că ești un prost. Dacă am fi în stare să ne întoarcem în timp și să vedem cu proprii noștri ochi, atunci ar fi cu totul altceva. Am putea merge până în anul 4004 înainte de Hristos, în Egiptul pre-dinastic, sau, și mai departe, în epoca mamuților.

— Sau a tiranozaurilor.

— Exact! Dar, până atunci, putem doar să speculăm, fără să fim siguri dacă am ghicit corect sau nu. Întreaga știință se bazează pe credința în anumite premise și în valabilitatea deducției și a inducției.

— Asta nu e o crimă.

— Ba este! I-a contrazis Davis vehement. Ajungi să crezi și, o dată cu asta, închizi toate porțile minții. Ți-ai format propria idee și nu mai vrei să o înlocuiești cu alta. Galileo a descoperit ce greu mor ideile...

— Și Columb a făcut-o! a adăugat Oldbury somnoros.

Imaginea Pământului, cu nuanțele sale albastrii și vârtejurile din atmosferă, avea asupra sa un efect aproape hipnotic.

La auzul remarcii tovarășului său, Davis a fost cuprins de o bucurie răutăcioasă.

— Columb? Continui să crezi că el se încapățâna să considere că Pământul e rotund, în vreme ce toți ceilalți ziceau că e plat?

— Într-o măsură mai mică sau mai mare...

— Vezi ce se întâmplă când o asculți pe învățătoarea ta, care la rândul ei și-a căpătat cunoștințele de la învățătoarea ei, și așa mai departe? Orice om inteligent și

cu ceva carte, contemporan cu Columb, știa că Pământul e rotund. Chestiunea în litigiu era *mărimea* Pământului.

— Serios?

— Sigur. Columb consultase hărțile unui geograf italian care susținea că Pământul are o circumferință de 15.000 de mile și că marginea de est a Asiei se află la trei-patru mii de mile de Europa. Geografii de la curtea regelui Ioan al Portugaliei susțineau că Pământul are o circumferință de aproximativ 25.000 de mile și că estul Asiei se află la o distanță de 12.000 mile față de coasta de vest a Europei. De aceea, îl sfătuiau pe regele Ioan să prefere ruta ce ocolea Africa. Băieții aceia aveau dreptate, iar Columb era cel care se înșela. Portughezii au ajuns în India, dar Columb, nu.

— În schimb, a descoperit America. Asta nu poți să negi!

— E lipsit de relevanță pentru ceea ce discutăm noi acum. Descoperirea Americii a fost un accident. Columb era un asemenea farseur încât, atunci când și-a dat seama că greșise, a preferat să-și falsifice jurnalul decât să-și schimbe ideile. Ideile *lui* au murit foarte greu, de fapt, au pierit o dată cu el. Așa o să se întâmple și cu tine. Pot să vorbesc eu pân-oi răguși, că tu tot o să-l consideri pe Columb mare fiindcă susținea sfericitatea Pământului într-o perioadă când toți credeau că-i plat.

— Fie cum zici tu! a mormăit Oldbury.

Era toropit și se gândea la supa de pui pe care o făcea mama lui când era copil, o supă strașnică în care puneau și orz. Își aducea aminte de mirosul din bucătărie, sâmbătă dimineața, când mâncau pâine prăjită, și cum erau străzile udate de ploaie...

Lars Nilsson avea în față hărțile cu transcrierea celor discutate la bordul navei. Porțiunile mai semnificative erau subliniate de psiholog.

— Îi recepționăm clar? a întrebat el.

Godfrey Mayer l-a asigurat, între două adnotări, că aparatele de recepție funcționau perfect.

— Aș fi vrut să nu fi fost obligați să le ascultăm conversația fără știrea lor, a continuat Nilsson. Presupun, însă, că pretenția mea e pur și simplu prostească...

Celălalt era hotărât să nu-l contrazică.

— E într-adevăr prostească. Trebuie să înțelegi că acesta este singurul mod de a primi informațiile necesare pentru studiul comportamentului uman în spațiu. Când experimentăm efectul accelerației asupra corpului uman, te simțezi vinovat fiindcă le urmăreai variațiile de tensiune arterială?

— Ce părere ai despre Davis și despre teoriile lui ciudate? Drept să-ți spun, mă îngrijorează.

Doctorul Mayer a clătinat din cap.

— Încă nu știm ce-ar trebui să ne îngrijoreze mai mult. Davis se luptă cu propriile-i resentimente față de știința ce l-a adus în situația în care se află acum...

— Asta-i teoria ta?

— E o posibilitate ce trebuie avută în vedere. A-ți exprima agresiunea poate fi un lucru bun. În cazul nostru, asta îl ajută pe Davis să-și păstreze echilibrul. Dar, dacă exagerează... nu știu. E prea devreme pentru a emite o părere. Poate că Oldbury se află într-un pericol mai mare. A devenit pasiv...

— Ce crezi, Mayer, suntem pe cale să descoperim că omul, în general, nu e făcut pentru spațiu?

— Dacă am putea să construim nave în care să încapă o sută de oameni și în interiorul cărora să putem crea un mediu asemănător celui de pe Pământ, n-ar exista probleme. Dar dacă navele noastre vor arăta mereu ca aceasta — și a schițat

un gest vag cu mâna, în sus — atunci vom avea necazuri.

Nilsson era ușor nemulțumit.

— Ei, au ajuns deja în a treia zi și încă nu au apărut probleme majore, a bombănit el.

— Suntem în a treia zi, a cârâit Davis, cu o voce răgușită. Am trecut de jumătatea drumului.

— Hmm! Un văr de-al meu avea un depozit de cherestea, și-a amintit Oldbury. Raymond îl chema. Câteodată, când mă întorceam de la școală, treceam pe la el...

Din senin, șirul gândurilor i-a fost întrerupt de poemul lui Longfellow, *Fierarul satului*, era acolo un vers care zicea: "copiii se întorc de la școală...", și Oldbury s-a întrebat câți dintre acei care îl recitau înțelegeau cu adevărat sensul cuvintelor.

— Ce ziceam? I-a întrebat brusc pe Davis.

— Nu știi, a răspuns acesta iritat. Eu am spus că am trecut de jumătatea drumului și încă n-am privit Luna.

— Atunci, hai să privim Luna!

— Foarte bine. În cazul ăsta, pune mâna și reglează tu captatorul de imagini! Eu l-am reglat destul până acum. La naiba, cred c-am făcut bășici pe fund de-atâta stat!

Și Davis s-a foit nervos în fotoliul adânc, ca și cum ar fi vrut să-i dea alte contururi.

— De ce naiba or fi pus gravitație pe nava asta nenorocită? Pesemne ca să rămânem ținuiți într-un loc! Dacă am fi plutit, ne-am fi relaxat și noi puțin...

— Și pe urmă te-ai fi plâns că ți-e greață. Nu vezi că nici n-ai loc să te ridici în picioare, darămite să mai și plutești!

Oldbury manevra comenzile captatorului, în timp ce vorbea. Pe ecran, mii de stele se perindau prin fața lor.

Nu era o treabă grea. Inginerii din Trenton — adică din New Mexico, de fapt..., mă rog, de pe Pământ — inginerii, deci, îi instruiseră bine. Trebuia doar să întorci captatorul cu 180 de grade față de Pământ, atâta tot. După aceea, se îndrepta el singur spre Lună, din cauza luminii pe care aceasta o degaja. Luna era cel mai strălucitor obiect dintre toate cele care se aflau în zonă și se găsea în centru — e drept, într-un echilibru instabil. Aparatele aveau nevoie de câteva secunde pentru a scana restul cerului și pentru a orienta din nou ecranul spre Pământ, dar în acele câteva secunde, cât mai funcționau comenzile manuale, aveai senzația că astrul nopții se pregătea să intre prin hublou.

De fapt, Luna se afla în primul pătrar. Ea trebuia să se mențină în opoziție față de Pământ atâta vreme cât nava continua să zboare pe o traiectorie cât mai apropiată de linia ce lega cele două lumi.

Numai că astrul nopții era puțin distorsionat, de parcă ar fi fost o ilustrație dintr-un calendar ieftin. Lui Oldbury i-a apărut deodată în minte imaginea a două capete profilându-se pe conturul Lunii, unul cu părul lung și ondulat, celălalt cu părul scurt și drept. Pentru aceasta, însă, ar fi trebuit să fie Lună plină.

— Cel puțin e acolo, a spus Davis, pe un ton ușor disprețuitor.

— Te așteptai să nu fie?

— În spațiu, nu știi la ce te poți aștepta. Este posibil să existe, la fel de bine cum ar fi fost posibil să nu existe. Nimeni n-a mai fost pe-aici, până acum. Prin urmare, eu sunt mulțumit că văd Luna.

— De pe Pământ nu poți s-o vezi?

— Te sfătuiesc să nu fii atât de sigur de ceea ce crezi că observi de pe bătrâna noastră planetă. În general, cei mai mulți pământeni pretind că văd un glob galben cu pete întunecate, care se mișcă încoace și încolo pe un fundal albastru, de parcă

ar fi acționat de un mecanism.

— Stelele și planetele sunt și ele acționate de un mecanism?

— Da, ca într-un planetariu. De ce n-ar fi așa? Cât despre telescoape, ele descoperă în fiecare zi noi și noi luminițe pictate pe...

— Și tot tabloul ăsta se colorează în roșu, din când în când?

— De ce nu? În momentul de față, nu sunt sigur decât de faptul că am trecut de jumătatea drumului, că Luna se face din ce în ce mai mare și că poate există cu adevărat. Mă abțin, însă, să-mi exprim vreo părere despre planete și stele.

Oldbury s-a uitat spre Lună și a oftat. În câteva zile, avea să se înscrie pe orbita ei și urmau s-o înconjoare, cercetându-i fața nevăzută.

— N-am crezut niciodată povestea cu omul de pe Lună, a spus el. Nu l-am văzut niciodată. În schimb, am observat chipul unei femei, cu ochii puțin oblici și foarte triști. Când mă aflam în dormitor, Luna plină îmi pătrundea prin fereastră și mă făcea și pe mine trist, dar, totodată, îmi inspira un sentiment de prietenie. Mie mi se părea că Luna se mișcă, și nu norii, și cu toate astea ea nu ieșea niciodată din cadrul ferestrei. Și, spre deosebire de Soare, pe ea o poți vedea și printre nori, cu toate că cel dintâi e mult mai strălucitor. Un nor cât de mic, și Soarele dispare... Ce-ai zis, ta... ăăă... Davis?

— Ce se întâmplă cu vocea ta?

— Nimic.

— Guiți ca un purceluș.

— Nu guiț, l-a contrazis Oldbury, forțându-se să ia o octavă mai jos. Se uita îndelung la două dintre ceasurile de pe tabloul de bord.

Unul arăta ora standard, dar aceasta nu-l interesa; celălalt măsura timpul scurs de la plecare. Pe acesta îl privea cu regularitate. În prezent, arăta 64 de ore și câteva minute. Alături, se aflau alte cifre, notate cu roșu, ce indicau orele rămase până la întoarcerea pe Pământ — o sută patruzeci și patru și câteva minute.

Lui Oldbury nu-i plăcea că era măsurat și timpul de care dispuneau până la sfârșitul misiunii. Și-ar fi dorit să-l calculeze el. Pe vremuri, în Trenton, număra distanța care-l despărțea de vacanța de vară, calculând greoi, în minte, în timpul orelor de geografie, numai în timpul orelor de geografie: atâtea zile, atâtea ore... Scrisa rezultatul cu cifre mici pe caietul de notițe... Cu fiecare zi care trecea, numărul acela devenea tot mai mic. Jumătate din bucuria vacanței care se apropia stătea ascunsă în cifrele acelea care scădeau.

Acum, însă, numărul orelor se micșora singur, pe măsură ce secundarul se rotește la nesfârșit, secționând timpul în felioțe subțiri ca hârtia, ca și cum ar fi fost o mașină de tăiat mezeluri.

Deodată, vocea lui Davis i-a ajuns la urechi.

— Până acum, totul a mers bine.

— Nici pe viitor n-o să se întâmple nimic rău, a spus Oldbury încrezător.

— De unde știi?

— Fiindcă numărul e din ce în ce mai mic.

— Cum? Ce-ai zis?

O clipă, Oldbury a părut încurcat, apoi a bombănit ca pentru sine:

— Nimic...

Razele astrului nopții nu reușeau să împrăștie întunericul din navă. Oldbury a adormit din nou, cu bărbia rezemată în piept, pe jumătate conștient de prezența adevăratei Luni, dar visând în același timp la acea Lună plină cu fața tristă ce-l privea prin fereastră și se clătina în bătaia vântului...

— Două sute de mii de mile! a exclamat Davis. Adică 85% din distanța totală.

Porțiunea luminată a Lunii părea pistruiată și ciupită de vărsat, iar capetele

cornului depășiseră marginea ecranului. *Mare Crisium* era un oval întunecat, ușor distorsionat din cauza unghiului din care îl priveau, dar suficient de mare cât să vâri pumnul înăuntru.

— ... Și totul merge bine, a continuat Davis. Nu s-a aprins nici o luminiță roșie pe nici unul dintre cadrane...

— Foarte bine!

— Cum adică, foarte bine? — Davis își fixa colegul cu ochii micșorați a suspiciune. — Știi doar că, în încercările anterioare, totul a fost în regulă până când s-a ajuns în acest punct, așa că nu ne putem încă permite să răsuflăm ușurați.

— Nu cred că se va întâmpla ceva rău...

— Dă-mi voie să te contrazic. Pământenii nu trebuie să cunoască adevărul.

— Ce adevăr?

Davis a chicotit disprețuitor, iar Oldbury l-a privit obosit. Ciudat, începuse să-i fie frică de celălalt. Cu profilul lui ascuțit în lumina Lunii, Davis nu semăna deloc cu tatăl său, la care se gândea tot mai des (numai că și-l imagina mai tânăr, cu tot părul pe cap și cu inima sănătoasă).

— Cred că nu avem voie să cunoaștem multe lucruri referitoare la spațiu, a spus Davis. În fața noastră, universul se întinde pe o distanță de miliarde de ani-lumină, dar noi nu vedem decât un perete de întuneric — inclusiv când e vorba de fața invizibilă a Lunii -, pe care sunt pictate stele și planete care se mișcă alandala, pentru ca o seamă de șmecherași de pe Pământ să inventeze tot soiul de teorii despre orbite și gravitație.

— Pretinzi că ar fi un joc menit a ne pune mintea la încercare? a întrebat Oldbury, aducându-și aminte ca prin ceață de discuția avută cu câteva zile în urmă și de replicile lui Davis. Sau poate el spusese asta? I se părea că întreaga poveste nu avea nici o legătură cu propria-i persoană.

— De ce nu?

— Totul e în regulă, a încercat Oldbury să-și calmeze colegul, dar el însuși era puțin înfricoșat. N-o să se întâmple nimic nici mai departe. Într-o bună zi, totul o să iasă bine, de la început până la sfârșit...

— Atunci de ce n-a mai funcționat nici o comandă, după 200.000 de mile? Ești în stare să-mi răspunzi?

— Acum ne aflăm noi aici și putem să le reglăm manual.

— Ba n-o să putem!

Brusc, Oldbury și-a amintit un roman pe care-l citise în adolescență; plin de entuziasm, a început să-l povestească:

— Pe vremuri, am citit o carte despre Lună. Marțienii înființaseră o bază pe partea ei nevăzută. Noi nu ne dădeam seama de existența lor, dar ei ne observau pe noi în secret...

— Cum? I-a repezit Davis, iritat. Cum puteau să ne vadă, dacă se aflau pe partea cealaltă?

— Nu, stai să-ți povestesc de la început...

Oldbury și-a dat seama că începuse să vorbească din nou pițigăiat, dar nu-i păsa. Ar fi vrut să se scoale din fotoliu și să sară în sus de bucurie că-i venise în minte un lucru atât de interesant, dar nu putea.

— Acțiunea se petrecea în viitor. Pământenii nu știau că...

— Tacă-ți fleanca!

Oldbury a amuțit. O asemenea jignire îi provoca o senzație de sufocare. S-a smiorcăit încet, ca un copil:

— Dar tu ai zis că pământenii nu trebuie să cunoască adevărul și că de aceea se defectează instrumentele. Dacă reușim să vedem cealaltă față a Lunii și dacă

marțienii...

— Încetează să-mi mai impui capul cu marțienii tăi tâmpiți! Oldbury a tăcut din nou. Se supăraseră cumplit pe Davis. Ce dacă el era mare? Asta nu-i dădea dreptul să țipe la un copil!

Privirea i s-a fixat iarăși asupra ceasului. Până la vacanța de vară rămăseseră doar o sută zece ore.

Acum se rostogoleau spre Lună. Se năpusteau în jos, în cădere liberă, cu o viteză năucitoare. Gravitația Lunii era redusă, dar ei se prăbușeau de la o înălțime foarte mare. În cele din urmă, priveliștea a început să se schimbe, treptat-treptat apărând noi cratere.

Desigur, nu aveau să se ciocnească de Lună; viteza cu care se deplasau avea să-i înscrie pe orbita ei. Timp de o oră, urmau să zboare peste jumătate din suprafața ei, după care se vor îndrepta din nou spre Pământ.

Dar, din nefericire, Oldbury n-a mai văzut chipul pe care-l îndrăgise. De la distanța aceea, unica priveliște pe care o oferea satelitul era suprafața scobită de cratere. Singur și îndurerat, bietul tânăr și-a simțit ochii umplându-i-se de lacrimi.

Și, dintr-o dată, spațiul restrâns al navei a prins să vibreze, zguduit de vaietul alarmelor, iar cadranele de la bord clipeau intermitent cu o lumină roșie.

Oldbury s-a tras înapoi, în vreme ce Davis striga aproape triumfător:

— Vezi, ți-am spus eu!

Apoi, pe când încerca — fără nici un rezultat — să acționeze manual comenzile, nu s-a putut abține să nu bombăne:

— Secrete! Secrete! Nici o informație nu va fi transmisă pe Pământ.

Oldbury continua, însă, să se uite la Lună. Ajunseseră foarte aproape de suprafața ei și imaginea se mișca repede. Nava începuse să se zgâlțâie serios, când, pe neașteptate, el a scos un țipăt ascuțit:

— Uite! Uite!

Tânărul înțepenise de groază, cu degetul îndreptat spre ecran. Davis a privit și el în aceeași direcție.

— Doamne, Dumnezeule! a îngăimat acesta, repetând implorarea la nesfârșit, până ce ecranul s-a întunecat, iar cadranele de pe tabloul de comandă s-au colorat definitiv în roșu.

Lars Nilsson nu putea să se facă și mai palid decât era, dar mâinile îi tremurau când și-a strâns pumnii.

— Se întâmplă din nou! Ce porcărie! De zece ani, automatizarea ne face probleme. Și pe navele fără echipaj uman, și pe asta. Cine-i de vină?

N-avea rost să încerce să caute un țap ispășitor. Nu era nimeni de vină, după cum a fost silit să recunoască, aproape imediat. Întâmplător sau nu, într-un moment crucial, lucrurile merseseră prost încă o dată.

— Trebuie să-i scoatem de acolo, a spus el, conștient în sinea lui de faptul că rezultatul putea fi pus sub semnul întrebării.

Totuși, trebuiau să facă tot ce era omeneste posibil.

Ai văzut și tu, nu-i așa? a întrebat Davis.

Mi-e frică, a scâncit Oldbury.

— Ai *văzut!* Ai văzut fața ascunsă a Lunii, ai văzut că, de fapt, *nici nu există!* Doamne, Dumnezeule, doar niște bețe, niște bârne care susțin șase milioane de mile pătrate de canava. De *canava*, pe Dumnezeul meu!

Și Davis a izbucnit în hohote demente, răsucindu-se în fotoliu de atâta râs, până când s-a înecat și l-a apucat tusea. Apoi, trăgându-și sufletul, a spus cu o voce răgușită:

— Timp de un milion de ani, omenirea a privit în sus la cea mai mare fațadă

falsă pe care și-ar putea-o imagina cineva. Îndrăgostiții se giugiuleau sub o pânză mare cât o lume, căreia îi ziceau Lună. Și stelele sunt pictate, precis! Dacă am fi în stare să mergem puțin mai departe, am râcăi puțină vopsea, s-o ducem acasă. Ce caraghios! Ce caraghios!

Și a început din nou să râdă. Oldbury voia să întrebe de ce se distra atât de mult omul cel mare, dar nu putea să îngâne decât: "De ce...? De ce...?", fiindcă râsul celuilalt îi înghețase sângele în vine, iar cuvintele i se înțepeniseră în gât.

— De ce? a catadicsit Davis să-i răspundă. De unde dracu' să știu? De ce platourile de filmări sunt înțesate de străzi cu fațade false? Poate că și noi facem parte dintr-un fel de spectacol, numai că de data asta ne-am rătăcit ca doi proști în spatele decorului, unde se văd frânghiile și toate accesoriile. Locul nostru nu este aici. Nimeni de pe Pământ n-ar fi trebuit să afle despre existența decorurilor. Din acest motiv se strică toată aparatura după 200.000 de mile. Dar noi am *văzut*.

Apoi, uitându-se cu un aer parșiv la uriașul de lângă el, a adăugat:

— Bănuiești de ce nu e important faptul că noi am văzut? Oldbury îl privea cu fața udă de lacrimi.

— Nu. De ce?

— Fiindcă nu contează. Dacă le povestim celor de pe Pământ că Luna e o pânză întinsă pe niște prăjini, ne ucid. Sau poate ne închid la balamuc, pentru tot restul vieții, asta în caz că sunt cumsecade. De aceea n-o să suflăm o vorbă. Vocea i s-a îngroșat amenințător:

— Ai înțeles? Nici o vorbă!

— Vreau să vină mama! a scâncit Oldbury.

— Ai înțeles ce-am zis eu? a repetat Davis. Să nu scoți nici o vorbă! E singura noastră șansă. N-au decât să descopere alții adevărul și să moară pentru el. Jură! Să te înghită iadul dacă suflă vreo vorbă!

Răsuflând anevoios, Davis și-a ridicat un braț amenințător, iar Oldbury s-a afundat în fotoliu cât a putut de mult.

— Nu da în mine! s-a smiorcăit el. Nu mă bate!

Dar Davis nu se mai putea controla.

— Există o singură soluție, a strigat el furios, lovind trupul chircit al celuilalt, iarăși și iarăși.

Godfrey Mayer ședea pe marginea patului, în rezerva lui Oldbury.

— Ți-e clar acum? I-a întrebat el pe bolnav. Oldbury se afla sub observație de aproape o lună.

Lars Nilsson stătea în celălalt capăt al camerei, ascultând și privind în tăcere. Revedea parcă figura lui Oldbury, înainte de plecarea acestuia în misiune. Acum fața lui era tot pătrată, dar obraji i se scofălciseră, iar bărbatul nu mai avea pic de putere.

— N-am fost pe o navă adevărată... N-am fost în spațiu..., a rostit Oldbury pe un ton liniștit, dar aproape în șoaptă.

— Exact. Aceasta nu este o minciună. Ți-am *arătat* nava și comenzile cu ajutorul cărora imaginile Lunii și ale Pământului puteau fi schimbate pe ecran. Ai *văzut* și tu.

— Da. Știu asta.

— A fost un exercițiu, a continuat Mayer calm, o simulare perfectă a condițiilor din spațiu, pentru a testa reacția oamenilor. Firește că nu vă puteam mărturisi acest lucru, deoarece am fi compromis experimentul. Dacă situația ne scăpa de sub control, puteam opri exercițiul. Acesta este singurul mod în care putem învăța. Acum știm ce modificări trebuie să facem și vom încerca din nou cu alți doi oameni.

Psihologul îi dăduse de zeci de ori aceleași explicații. Oldbury trebuia ajutat să

înțeleagă, ca să poată duce din nou o viață normală.

— După noi, ați mai experimentat și cu alții? a întrebat Oldbury îngândurat.

— Încă nu, dar în curând vom relua operațiile. Mai întâi, însă, trebuie să operăm niște modificări.

— Eu n-am rezistat.

— E adevărat. Numai că, vezi tu, am reușit să învățăm multe din experiența ta, așa că, într-un fel, testul a fost încununat de succes. Trebuie să pricepi, comenzile erau programate s-o ia razna la un moment dat, ca să vă testăm reacția în caz de pericol, după câteva zile de stres și oboseală. Defecțiunea avea să se producă exact când nava înconjură Luna, căreia trebuia să-i schimbăm poziția, astfel încât, pe drumul de întoarcere, s-o vedeți dintr-un unghi diferit. În intențiile noastre nu intra să dați ochii cu partea ei invizibilă, așa că nu ne-am mai bătut capul cu ea. Am vrut să facem economie. Și așa, testul ăsta ne-a costat cincizeci de milioane de dolari... Crede-mă, nu ne-a fost ușor să construim replica exactă a satelitului.

— Numai că maneta de întrerupere a recepționării imaginilor n-a funcționat cum trebuia, a intervenit Nilsson, pe un ton amar. S-a defectat o valvă. Ați văzut spatele neterminat al Lunii și am fost nevoiți să întrerupem experimentul, ca să nu te omoare...

— Asta e! I-a întrerupt Mayer. Acum repetă, Oldbury. Repetă totul de la început. Cei doi savanți mergeau umăr lângă umăr pe coridor, cufundați în gânduri.

— Părea aproape recuperat astăzi, a spus Nilsson, într-un târziu. Tu ce crezi?

— Într-adevăr, a făcut progrese mari, a recunoscut psihologul. Dar terapia nu s-a încheiat nici pe departe...

— Cu Davis e vreo speranță? Mayer a clătinat din cap.

— E un caz cu totul deosebit. S-a închis în sine și nu vorbește. Nu avem cum să comunicăm cu el. I-am aplicat diferite tratamente, dar n-a mers nimic. Își închipuie că, dacă vorbește cu noi, îl omorâm sau îl închidem la balamuc. Caz tipic de paranoia.

— I-ai spus că noi *știm* cum arată Luna pe partea cealaltă?

— Dacă i-aș spune, i-aș stârni din nou instinctele criminale și s-ar putea să nu avem același noroc ca data trecută. Cred că e incurabil. Supraveghetorul mi-a povestit că, ori de câte ori apare Luna pe cer, Davis o privește fix și murmură: "Pânză!".

— Asta mi-aduce aminte de cuvintele pe care chiar el le-a spus. Ideile mor greu. Se pare că-i adevărat, a murmurat Nilsson.

— Avea dreptate, e tragedia lumii noastre. Numai că...

— Ce mai e?

— Toate rachetele fără echipaj uman lansate în spațiu au încetat să mai transmită exact în momentul în care trebuiau să ajungă pe partea nevăzută. Câteodată, stau și mă întreb dacă nu cumva...

— Taci din gură! I-a întrerupt Nilsson pe colegul său, săgetându-l cu privirea.